

FENYŐ MIKLÓS
MÉLYVÍZ, CSAK
MEGÚSZÓKNAK
– IDÉZŐJEL 1. –

AZ ELSŐ SZÓ JOGÁN

A legkorábbi emlékem, amit fel tudok idézni kisgyerekkoromból, az a következő: Megyünk lefelé a lépcsőházban a Pozsonyi úti lakásunkból, a harmadik emeletről. Én apu kezében vagyok. Nagyon finom az illata, és selymes az arca. És minden egyes lépcsőfoknál kapok tőle egy puszit. Egy lépés, egy puszi. Egy lépés, egy puszi. És kacagok, és boldog vagyok.

Azt mondják, minden lány első szerelme az apukája, és utána minden férfinban őt keresi. Talán ezért mentem hozzá egy zongoristához? Nem tudom. De az biztos, hogy mióta az eszemet tudom, imádom az édesapámat!

Hozzá tartozik az imádatomhoz az is, hogy ő „A” Fenyő Miklós? Szerinte igen, sok éve téma ez köztünk, én mindig felhúzom az orrom a „vád” hallatán. No, de ha belegondolok... Hát persze, hogy része. Ahogy a „fenyőmiklósság” egyenlő az ő személyiséggel. Az, ami elvarázsol, felbosszant, elgondolkodtat, állandó önvizsgálatra készítet, megnevettet. És amiért ilyen különleges, összetett, izgalmas személyiség, azért lehetett ő az, aki: „A” Fenyő Miklós.

Az életem során bármikor, ha új közösségbe kerültem, legyen az iskola, munkahely, baráti társaság, és kiderült – mert mindig kiderül anélkül, hogy kérkednék vele – hogy kicsoda az édesapám, örökké azt kérdezték tőlem, hogy milyen érzés a Fenyő lányának lenni, milyen érzés híres ember gyermekeként felnőni. Erre pedig mindig meg is volt a frappáns válaszom: Nincs összehasonlítási alapom, hisz nem tudom, milyen érzés nem az Ő lányaként felnőni. Ez egy egyszerű válasz, talán van is benne némi elgondolkodni való, így könnyű leszerelni vele az érdeklődőket.

No, de persze tudom én, hogy mit nem kaptam és mit kaptam meg apámtól más gyerekekkel szemben. Nem mentünk el túrázni, és nem Barbi babáztunk. Nem lakkoztam ki a körmét, és nem ült le velem matekozni. Nem kártyáztunk esős délutánokon, és

nem kísért be az iskolába hajnalban. De elmagyarázta – ahogy csak Ő tudja – mi a különbség a nehéz, de helyes út, és a könnyű, de helytelen út között. Éjszakákon át beszélgetett velem, ha szerelmi bánatom volt, addig magyarázva, míg végül a sírásból nevetés lett. Olyan zenei ismeretanyagot plántált belém a születésemet jóval megelőző időkben, amellyel – talán szerénységtelenség nélkül állíthatom – a korosztályomban nem sokan rendelkeznek. Megismerttetett a pesti kabaréval, humorral, „bemutatta” nekem Kabos Gyulát, Jávor Pált, Turay Idát... Mesélt Amerikáról hosszú és csodás történeteket, mintha egy vetítővel élém varázsolt volna.

Szóval mindezt mérlegre téve válaszolok a kérdezőimnek: Fantasztikus kaland volt apám lányaként felnőni.

Ez a könyv azonban, amit a Kedves Olvasó a kezében tart, nem az én kalandom. Ez édesapám Nagy Kalandja, amit Életnek is nevezhetünk, s amely kinek a tollából származhatna hitelesebben, ha nem az övéből. Sokan szerettek volna már az ő tollával ékeskedni. – Miklós, engedd meg, hogy megírjam az életed történetét! – Haj, hányan! De mindig nemet mondott, hiszen az ő élete, az ő szavai, az ő tolla. Ahogy nem íratta le sosem mással a saját érzéseit, dalszövegeit mindig maga írta, úgy írta ennek a könyvnek minden szavát ő maga.

Ám ne a szokásos önéletrajzi klisékre számítson a Kedves Olvasó! Amennyiben abban reménykedik, hogy most egy kronológailag rendezett, az eseményeket lineáris láncolatba fűzött dokumentumtörténetet tart a kezében Fenyő Miklós életéről, már le is teheti. Amennyiben azonban Fenyő's öszinteségre, humorra, szavakkal való játékra, és eddig sosem hallott izgalmas történetekre kíváncsi, bátran essen neki! De még ennél is többet kap: egy igaz történetet arról, hogyan lehetett a huszadik század második felében megúszni az életet Magyarországon.

De vigyázn! A könyv „mély víz”!

Fenyő Dió

DRÁGA SZÜLEIM, SZÉP ÁLMOKAT!

Állok a szüleim sírja előtt. Mélyen főhajolva, miközben lágyan hullik az eső. Nem valami fontos, ünnepi nap. Ellenkezőleg, valami értelmetlen hétközszerda. Pont ma gondoltam, hogy kijövök – ne kérdezzétek, hogy miért pont – mit tudom én, lehet, hogy bal lábbal keltem fel. Tudjátok, nekem az a „jobb”. Már a futballban. Na, nem viccelődöm, ez nem az a hely. Szóval az is lehet, hogy egyszerűen rám jött. Vagy mert tudat alatt épp ma akartam. Ma éreztem, hogy odamegyek hozzátok. Csak úgy dumálni. Veletek. Mert van mit megdumálnunk. Naná... van bőven. Ahogy Jerry Lee Lewis mondja az *Értékes emlékeim* című vallomásában: „Mennyi milliómat adnám azért, hogy öt percet beszélgethessek veled, Anyám.” Tudjátok, ki az a Jerry Lee, ott voltunk együtt Amerikában. Eleget szidtatok, hogy milyen hülye vagyok, hogy ezeket a csípőrázó bohócokat majmolom. Ő volt az egyik ezek közül. Emlékeztek? Hát, úgy látszik, mégsem csak olyan riszáló nímandok voltak. Lehet, hogy mégiscsak „emberek?” Esetleg csak Ti nem értettétek? Látjátok, ez is egy kérdés. Egy kérdés, a sok közül és még csak nem is a legfontosabb. De azért nem is olyan lényegtelen. Mindegy, van még számtalan.

Nekem ugyan nincsenek millióim, pláne dollárban, de ebben nagyon egyet érzek vele. Én is odaadnám a kis vagyongámat, minden forintocskámat, ha csak ennyit beszélhetnék, ha csak ennyit kérdegethetnék Tőled. Tőletek. De nekem talán nem is kell. Én itt vagyok, és enélkül is hallom a szavaitokat. És mégis értem. Na, ugye? Ezt is megspóroltuk. Büszkék vagytok rám? Jól gazdálkodtam? Azért mégiscsak a Ti nevelésetek vagyok. Na, remélem röhögtök.

De ugye Ti is tudjátok, hogy tartozunk egymásnak. Sok mindennel, ami kimaradt, amit nem tárgyaltunk ki, amíg itt

voltunk, egy kupacban. Azt, ami fontos lett volna, csak addig halogattuk, amíg végül leseggeltünk róla. Aztán csak itt hagytatok, hátha nélkületek is megfejem. Rájövök. Elvégre ez a dolgom, mint ahogy Nektek is ez volt, mikor titeket hagytak itt. Na, kiegyenlítjük? Könnyű a föld? Igazatok van? Vagy talán mégis lehetne kicsit még gondolkozni? Érdekes.

– Mit akar ez a hülye gyerek, szemrehányást tesz? Számonkér? Mi sem kaptunk többet, mégis emberek lettünk. Nincs igazam? Mit akar ez még? Szólj már te is valamit, Lici.

– De igen, Miklós, igazad van. Megtettünk mindent, amiről azt hittük, hogy fontos. Majdnem. Ha mégis tartoznánk valamivel, esetleg, ha rájön, hogy bizonyos dolgok kimaradtak, mert szerintünk nem is voltak olyan lényegesek, vagy hogy annyira semmi nem is az, mint ahogy gondoltuk, akkor majd ő másképp tesz. Az már az ő dolga, az ő feladata és az ő felelőssége is lesz. És azt majd ő fel is vállalja. Aztán egy szép napon elmondja nekünk, hogy mire ment vele. Kitárgyaljuk itt. Jó fiú ez. Behajtja a tartozást. Esetleg, ha kegyesebb, csak annyit mond, nem biztos, hogy igazunk volt. Nem tudhatja, de legalább keresi a maga igazságát. Közben pedig minimum arra rádöbben, hogy nem kijelenteni, hanem kérdezni kell. Lám, most is kérdez. És az már nagy eredmény. Hatalmas előrelépés. Csak aztán fel is használja mindezt. Csak nehogy őt is még majd számonkérjék az unokáink. Az ő „lemenői”. Vagy lehet, hogy így van ez mindörökké? Nem tudhatjuk. Ki tudhatja? Megbeszéljük majd. Most mindenesetre szép álmokat. Mi megtettük azt, ami tőlünk telhető. Ez biztos. Nincs restanciánk. Nyugodalmas jó éjszakát, Miklós.

– Igazad van – kacsint apám. – Neked is, édes Licim. Ámen. Hát akkor, nektek is drága szüleim. Szép álmokat.

Nesztek két kavics...

MAGYARÁZKODÁS. CSAK ÚGY...

Nem azért írom ezt a könyvet, hogy általa szeressenek meg. Annyian írtak már önmagukról, hogy Dunát lehetne rekeszteni a munkásságukkal. És még mennyien fognak...

Mondanám, hogy mi a fityfenének eggyel több, de nem tehetem, mert valamiért mégiscsak lefirkáltam. Nem fűzök különösebb reményeket az egészhez, ha csak azt nem, hogy olvasóim elgondolkoznak. Egy kicsit rólam, egy kicsit erről a hülyeségről, amit úgy hívunk, hogy Élet. Én egyébként úgy hívom, hogy Lét. Szerintem ez a közös bennünk, ha tetszik, ha nem. Ez az érzésem. Szóval gondolkodjunk.

„Ne ítélj, hogy ne ítéltesz” – szól az ige –, és valahogy mindig ez kavarg a fejemben, mielőtt remegő kézzel belekezek valamibe. Miért? Tudja a hóhér. Talán, mert az nem is a mi feladatunk? Valószínűnek tűnik, hogy bármilyen állásfoglalást, kijelentést, kinyilvánítást legalább ugyanannyi, azzal ellenkező értelmű tartalmat felvonultató kijelentéssel, féligazsággal, kinyilatkoztatással lehetne ütköztetni. Van-e hát értelme ezeknek az internetféle, Facebook-bejegyzésszerű hozzászólásoknak ekkora teret adni, ezáltal a platformot szélesebbre tárni, a nyilvánosságot megosztani, sőt esetleg kifejezetten rossz szándékból eredő indulatokat gerjeszteni, melyek – isten ne adja – beláthatatlan következményekkel is járhatnak. Az ilyen következmények akár kisebb és nagyobb közösségeink megjósolhatatlan egymásnak feszülését is eredményezhetik. Mi szükség erre?

Az én létrejöttem idején ilyen lehetőségek még nem voltak.

Minden ember tisztességesnek születik, és ha élete során ez valami miatt netán az ellenkezőjére fordul, úgy érzem, az a mi közös gyengeségünk eredménye.

Mi alkothatunk véleményt. Ilyet, olyat. Ilyen, olyan életünkben bizony, még meg is történik velünk. De aztán később

jön a kegyetlen „visszapillantó tükör”. Elgondolkodunk. Lehet, hogy mégsem kellett volna? Mármint ítélni. Vagy esetleg előbb kissé másfelől is megvizsgálni? Hát... ez az. Amúgy, nincs egyéb vágyam, mint ezekre a kérdésekre nyugtató választ keresni. Ha együtt kutatjuk, talán közelebb kerülünk egymáshoz. Ez lenne a célom az írogatással. A többi, az csak satöbbi...

Leszögezem, távol álljon tőlem, hogy prédikáljak. Tekintsük ezt egyfajta útbaigazításnak, dolgozzunk azon, hogy kiegyezést, békét, netán barátságot kössünk, és a tanulságainkat az egység erejévé kovácsoljuk össze. Erőt, egészséget hozzá!

Ha annyit elérek, hogy bizonyos kérdéseket vessünk fel önmagunknak, akkor nekem már elegendő van. Bőven...

Ja, és kérhetek még valamit? Egy kis huncut mosolyt... egy kacsintást. Köszönöm.

KI IS EZ A SOKAK ÁLTAL MIKINEK NEVEZETT FENYŐ?

Bizonyos urak, bizonyos korban – hogy Csontos Gyulát idézzem a *Hyppolit*ből – egyszer csak írni kezdenek az általuk még soha el nem mondott történeteikről. Így van ez sokunkkal, mint már mondtam, több ezrünkkel, be nem vallott okoknál fogva. Egyszerűen kényszerűt érzünk, hogy elmondjuk azokat a titkon őrzött, lélekölő vagy emelő, kicsit talán nyomasztó, de mégis örömitő, egy léten át elkísérő emberi érzéseket, amelyeket záróban tartottunk, egészen addig, amíg a saját, féltve őrzött önképünket már nem akartuk tovább fátyollal eltakarni.

Megmutatjuk a nyilvánosságnak azt, amit féltettünk, aztán egyszer csak megmutatjuk azt is, amit soha nem akartunk, de egy pillanatban felvállaltunk, noha addig gondosan lepleztük. Tehát lelepleztük magunkat. Aztán egy ponton úgy éreztük, hogy ezzel még tartoztunk? Vagy éppenséggel már minden

mindegy alapon? Pitlibe a tabukkal? A franc tudja. Nem beszélünk ezekről. Szemérmesek vagyunk. A kurva életbe...

Nos, miért is körmölgetem én akkor ezt az egészet? Kinek akarok megfelelni? Jó kérdés. De akárhogy is gondolkozom, nincs más válaszem, mint hogy mindenekelőtt magamnak. Ha esetleg még másnak is, ám, itt a lehetőség. Lehet együtt elmélkedni. De, ha nem megy, akár együtt fanyalogni is. Szabad a pálya. Ide veletek. Minden szavatok, gondolatotok számít.

Talán azt éreztem, hogy mielőtt beadom a kulcsot, kiadom az ajtó mögött rejlő tartalmat. Tudom, ez sem a legjobb vicc, de talán... igaz. Nem igaz?

Nos hát, hello mindenkinek!

De hiszen, végeredményben csak ismerkedni akarok. Igaz, ez amolyan kétoldalú „multság”. Vagy ahogy mondják, kettőn áll a vásár. Nos hát, van kedvetek „vásárolni belőlem”? Ha igen, hát itt a lehetőség. De akkor muszáj megismerkedni velem, és véleményt alkotni arról, ki is ez a sokak által Mikinek nevezett Fenyő.

Néha azt szoktam mondani, hogy aki a dalszövegeimet decódolja, szinte teljesen kiismer. „Meztelenre vetkőzőm” előttük, nem kell több magyarázat hozzám. De lehet, hogy nincs teljesen igazam. Lehet, hogy ez a kis regény még szükséges a teljes képhez.

Mit akarok tehát? Kiírni magamból az életemet, vagy magamat az életből? Nem is tudom. Eldöntjük a végén. Együtt. Oké? Kezet rá.

Nos, mindenekelőtt.

Valahányszor visszaolvasom az alábbi sorsokaságot, elérzékenyülök. Egyszerűen képtelen vagyok disztिंगválni, különbséget tenni a saját érzelmességem és a nyilvánosság érdeklődése között. Így van ez a mintegy ötszáz közzétett dalom, a fiókban elfekvő még vagy kétszáznyi halom és azok szövegei esetében,

az eddig még nem publikált zeneszámaim, zenés színjatekaim vonatkozásában is. Talán ez az egyik hibám a sok közül, ha úgy tetszik, fogyatékoságom. Mi mást tehetnék, elnézést kérek érte. Ilyen vagyok. És ha nem változom, ilyen is maradok... Na, és akkor mi van...?

Lényeg, hogy mindezek mellett, és ellenére,
jó szórakozást kívánok!
Szeretettel és nyílt szívvel:
a Fenyő Miklós

Fotó: Szabolcs László

IGAZSÁGOT NEM KERESSEK, IGAZAT MONDOK

Úgy kezdem, mintha csak egy színdarab lenne, pedig nem az. Igaz, hogy elkezdtem valamikor egy bizonyos szövegkönyvet írni, de aztán le is mondtam róla. Túlságosan sok személyiségi jogot kikezdene, pályatársak, akiknek csak „házon belül” megmutattam, mert érintettek voltak, mind csípős fűszeresen reagáltak, úgyhogy a „Túlerős Pista” végül is megkaparta a torkomat. Elment a hangom. Már mint a „drámaírói”. Azt semmiképpen nem akartam, hogy perpatvart kavarjon, annyit talán nem is ér. Viszont a jelen mondanivalóm szempontjából ér annyit – persze ez majd ki fog derülni az olvasmányból –, szóval annyit megtehetek, hogy bevezetem a Kedves Olvasót a történetem egy-egy fordulópontjának meghatározó pillanatába. Kell ez nekem, és remélem, nektek is.

Tehát ideidézem például ennek az ominózus darabnak egy töredékét. Elsősorban azért, mert reményeim szerint ez nem sérti senkinek az emlékezetét, egyébként pedig, mert így gondolok vissza az adott pillanatra, amely meglehetősen kockázatos kanyarra figyelmeztetett az utam során, és amelyet sikeresen bevéve merőben megváltozott a pályafutásom iránya. Amit persze nyilván a Gondviselésnek tulajdonítok. De elmondom, és mindenekelőtt azért, mert így nem is lehet senkinek belekötni. Ez már tényleg az én életem.

Nem szeretném, ha valami fellengzős nagy kijelentésnek tűnne, nem is szánom annak, mindössze érzékeltetni szeretném, hogy nekem ez az egész mennyire lényeges. Hogy ez véleményem szerint nem akármilyen összetevője annak a halmaznak, amelyből összeáll egy vízió, az életem filmje, amelyet újra és újra „levetíték” magamnak.

Szerintem így van ez bárki mással is, aki arra szánja magát, hogy memoárt ír. Csak úgy mondom. Ez mindenkire érvényes,

kivétel nélkül. Így hát, rám is. Szóval, úgy gondolom, ki hogy emlékszik, annyit érdemel. Én így emlékszem. Igazságot nem keresek, pusztán igazat mondok.

Aztán hogy mit érdelek...

Na, szóval. Ez a „film” újra és újra lepereg előttem, és minduntalan azt duruzsolja a fülembe, hogy bizony minden így volt, de persze egész másként is lehetett volna ebben a Létben, ha a dolgok nem úgy történnek, ahogy...

De úgy történtek. Értjük?

Na, elég. Belevágok.

Mr. Rock and roll

SZÓVAL, ROCK AND ROLL, MI?

1978. ősz táján. Fenyőék lakása.

Fenyő, Kékes, Szikora az asztal körül. Iszogatnak.

Kékes: Na, mi van? Mit tudsz? Mi van vele?

Fenyő: Kinn maradt Nyugat-Berlinben. Beszéltem a feleségével. Nem jön haza. Angliába megy a nagynénjéhez. Utána meg Kanadába.

Szikora: Szóval disszidált. Mondta már korábban is egy párszor, de hát ki vette azt komolyan. Állandóan lamentált...

Kékes: Most viszont nem mondta. Egyszerűen itt hagyott minket. Se szó, se beszéd. Csak úgy, ukmukfukk.

Szikora: Ne csodálkozz. Egy évre kitiltották az utazásból. Elvették az útlevelét. Ez volt az első útja azóta. Rögtön lefalcolt.

Fenyő: Aha. Szóval ez volt az a két főszer, aki ott ült az öltözőben. Akikkel feltűnően sokat beszélgetett. Ezek segítettek neki héderezni, amíg lebeszélte a rokonsággal a „dobbanást”. Most már értem.

Kékes: Ja. Elege lett ebből az egészből...

Fenyő: *(tűnődve)* Érdekes, Zoli, veled ugyanez történt tavalyelőtt. Amiatt a vámbalhé miatt. Úgy kellett visszakunyiznom az útleveledet. Emlékszel?

Kékes: Mi az, hogy! *(ironikus)* Felejthetetlen...

Fenyő: Úgy látszik, ránk jár a rúd.

Kékes: *(jelentőséggel)* Nem véletlenek ezek, hidd el!

Fenyő: Mik? Mire gondolsz?

Kékes: Nem tudom. Úgy látszik, valakiknek nagyon útban vagyunk. Valaki pikkel ránk.

Fenyő: De nem szalámit osztogat.

Szikora: Hát, nagyon nem. De azért a Sipi tényleg szólhatott volna... Legalább nekünk. Mindegy. Szóval akkor? Nincs tovább?

Fenyő: Nem tudom, Robi. Furcsa ez az egész... Tulajdonképpen az ő dolga. Ha viszont emiatt nekünk ennyi volt, az meg a mi dolgunk. A sors keze. Akkor lehet, hogy finitó. Vegyük úgy, hogy jól mulattunk. Volt egy jó pár nagy buli, klassz turné... Jó csajok, jó dilik. Tíz évem van benne. Megmondták a szüleim, ez legfeljebb huszonötig tart. Soha nem hittem, de lehet, hogy igazuk volt. Már harmincegy vagyok. Talán túlkoros. Két gyerekem van.

Kékes: Nekem is van egy. Mérnök vagyok. Talán tényleg itt az idő...

Szikora: Hmm... Hárman maradtunk. Fenyő, Szikora, Kékes. Jó, mi? Esetleg egy seggnyalós pol-beat triónak még elmenne...

Kékes: *(öngúnnnyal)* Nem indulunk el valami fesztiválon?

Fenyő: *(lehangolt)* De... Threshow néven... Trisó... Érted?!

Szikora: Jó. *(lemondóan)* Á, így tényleg nem lehet. Meg baszszusgitár nélkül... Bassz. A'meg nincs. Vagy kéne valaki?

Fenyő: De ki a fuck? *(iszik)* Mindegy, szép volt, jó volt. Ha most abbahagyjuk, legalább megmarad a haverság.

Szikora: Miért, ha folytatjuk, akkor fuccs?

Fenyő: Ki tudja... *(énekel)* A jövőt nem sejthetem... Így meg majd ötévenként összejövünk. Tartunk egy osztálytalálkozót. Mesélünk, sztorizunk. *(tölt a poharába)* Na, kocci?

Szikora: Kösz, én erre nem. Huszonöt évesen még nem adom fel. Ha együtt nem megy tovább, akkor valahol máshol. Szerintem egyébként ez nem a korról, hanem a zenéről szól. Csak úgy mondom. De mindegy. Nekem speciel vannak még terveim.

Fenyő: Te tudod... ha úgy gondolod... Legyen sikered! Just take your time.

Szikora: Yes. *(elbizonytalanodik)* Az mit jelent?

Fenyő: Azt, hogy gondolj az időre. Nehogy lekéss. Érted... Az életet csak egyszer lehet élni. Na, az életre! *(koccintás)*

Szikora: Le chajim!

Fenyő: *(viccel)* Az mit is jelent? *(röhögnek)*

Csöngetés. Fenyő kimegy ajtót nyitni. Fekete be.

Szikora: Szia Schwarz, hát te mit keresel itt? Te mindig előkerülsz? Ha kell, ha nem?

Kékes: Na, már csak te hiányoztál...

Fekete: *(hülyén hivatalos)* Uraim, most nem erről van szó. Arról van szó, hogy nektek kell egy szaxofonos. Lehet, hogy tényleg már csak én hiányoztam. És már itt is vagyok.

Kékes: *(gúnyos)* Azt látjuk.

Fekete: Ha kellek...

Fenyő: És ha nem? Most oszlottunk fel, ha nem tudnád, te fél-eszű. Már nincs zenekar. Érettségi bankettet tartunk.

Fekete: Tényleg? Na, várjál. Hallottam ám a mesédet a német menedzserrel. Azt mondtad, a rock and roll party lehetne a jövő, igaz?

Fenyő: Honnan veszed? Ott sem voltál. És ha dumáltunk? Hallottad, hogy mit csiripelnek a „deutschen spatz”-ok? A germán verebek? Innen Pestről? De jó füled van.

Fekete: Nézd Mikuszkám. Nekem is megvan a Siegel telefonszáma.

Fenyő: Felhívtad? Nem is tudsz németül.

Fekete: Nyugi. Annyit tudok, amennyi ehhez kell. Szóval, rock and roll, mi?

Fenyő: És? Neked mi közöd hozzá? Azt sem tudod, mit jelent. Ötleteltünk. Semmi konkrét. Szeretek erről beszélgetni. Na, und? Ez az én műfajom.

Fekete: Értem... De ahhoz kell a szaxofon. Meg valaki, aki fújja. Ismerem a slágerlistát. Szóval kéznél vagyok.

Szikora: Csak észnél nem...

Fekete: Jópofa vagy, Robikám.

Fenyő: Na, elég. Zárjuk le. Majd értesítünk. *(a másik kettő röhög)* Ha kellesz...

Fekete: *(fenyegetően hivatalos)* Uraim, nem kell röhögni. Jól jövők én majd még...

Kékes: *(némi gúnnnyal)*. Efelől nincsenek kétségeink. Hogy jössz. Hogy jól vagy nem, az más kérdés. De most éppen nem a legjobbkor. Ez a mi dolgunk. Nem vagy zenekari tag. Egyszer helyettesíteni voltál velünk Németországban. Ennyi.

Fekete: Jó, csak mondom. Még szükségetek lesz rám.

Fenyő: Persze. De majd akkor igénybe vesszük a szolgáltatataidat. *(Erdöst utánozza)* Ha igény merül fel... *(a másik kettő röhög)* Most azonban... *(erősen céloz)* érted... Ha megengeded, kikísérlek.

Fekete: Jó. Én meg majd lekísérlek. Zeneileg. *(gúnyosan)* Mister Rock and Roll... Amúgy, kösz, hogy kiutáltatok. *(elindul kifelé)* Kitalálok. Még sok mindent...

Fenyő: Azt sejtettem... Ismerünk. Sajnos... *(a másik kettő röhög)*

Fekete: *(az ajtóban)* Egyébként taxival jöttem, Mátyásföld oda-vissza. A viteldíjat, ha gondolod...

Fenyő: *(dühösen)* Pont... Majd adok én neked... Ki hívott? Örülj, hogy beengedtelek.

Fekete: Jó. Hát, akkor örültem... Kiengedsz?

Fenyő: Örömmel. *(Fekete el, ajtó csukódik, Fenyő vissza)*

Szikora: Elment?

Fenyő: Csak el ne kiabáld. Kopogd le, mert még visszajön. Mindjárt kopog...

Kékes: Te, Mikusz. Mit magyarázott ez itt? Mit beszéltetek a Siegellel?

Fenyő: Csak arról a show-ról, amit láttunk. Ahova elvitt. Az a Sha Na Na utánzat, na.

Kékes: És?

Fenyő: Semmi, csak mondtam, hogy ilyen mi is tudnánk csinálni, sőt sokkal jobban. Persze, akkor még velünk volt a Sipos.

Szikora: *(felélénkül)* Na és? Olyan nagy ügy ehhez egy basszgitárost találni? *(fejjel a kijárat ajtó felé bökö)* Még ez is tud.

Fenyő: *(sóhaj)* Amit ez tud, Robika, az nem lenne elég. Ez maximum szaxofonos. *(hangsúllyal)* Maxi. *(maga elé)* A Taxi Maxi. *(vállat von)* Azt ugyan játszhatna is, akár... De ahhoz, ami a fejemben van, még mások is kellenének. Komplikáltabb ez annál, mint hogy ma megbeszéljük.

Szikora: Fú, de titokzatos. Azért majd beavatsz, ugye?

Fenyő: Naná. Ha még maradsz egy darabig... De nem most. *(emeli a poharát)* Most kocc. *(a másik kettő is)* Aztán majd tiszta fejjel...

Kékes: Oké. Akkor legközelebb. De tényleg, szerintem erről érdemes lenne még beszélni.

Fenyő: Mi az, hogy... fogunk is.

Kékes: Jó. És addigra aludd ki magad. Elviszke...

Szikora: *(célozva)* De jókat álmodj! *(koccintanak)* Aztán majd meglátjuk.

Fenyő: *(maga elé)* Ja. A vak is azt mondta...

Ha most abbahagyjuk, legalább megmarad a haverság.
Robival nálunk

Kicsivel később, 1978. év vége felé. Kékesék lakása. Egyszerű, tiszta, rendezett hétker „héder”. Fenyő, Szikora, Kékes. Csengetés.

Fenyő: Te jó isten! Csak nem az a csurákos már megint? Ezt is kiszagolta?

Szikora: Nem, ne izgulj. Csak a Novai. Én hívtam ide. Ott volt a berlini koncerten. Tetszett neki. Hátha...

Kékes ajtót nyit, Novai be.

Novai: Sziasztok. Novai Gábor. *(kézfogás)*

Kékes: Ne viccelj. Ismerjük egymást. Jó ideje.

Fenyő: Szia. Fenyő Miklós. Találkoztunk már. A szakmában.

Novai: Ja. A *Ki Mit Tud?*-on.

Fenyő: Többek közt.

Kékes: Na, dobd le magad. Mi újság? Legutóbb Berlinben láttunk.

Novai: Ja. Jó volt az a show. Végignézttem. Komoly siker. A németek nagyon vették. Az Elvis-műsor, a rock and roll. A közönség reakciója erős volt. Vettem a nézőtérről. Izgalmasan csináltatok. A vagányság nagyon lejött. Figyuztam a menedzsert is. Szerintem jó kezekben vagytok.

Kékes: Ja. Elvis meghalt tavaly. Rámentünk a hagyatékra... Fenyőnek ez jól áll. Ismeri a számokat, ott élt New Yorkban, közel a tűzhöz, van érzéke hozzá. Megértik egymást a Siegelrel is.

Novai: Az látszik. De a cuccok is, a frizurák, a szemüvegek, az egész megjelenés hatása. Mintha az ötvenes évekből jöttetek volna. Ez ma nagyon friss. Tetszik. Van benne elgondolás. Nekem még egy kicsit olyan new wave-nek is tűnt. Talán ez volt az igazi varázsa. Mert az benne van a levegőben. Ha ezt továbbvizitek, biztos bejön a németeknek. Én így látom.

Szikora: Ja. Csak közben a Sipos lelépett. Ha folytatni akarjuk, kell egy basszista.

Novai: (*viccel*) Jelen!

Szikora: Na jó... Szóval, ezért hívtalak. Mert rád gondoltunk. Ha már tetszett...

Novai: Értem. Sejtettem. (*élenken*) A kapcsolat megvan még a menedzserrel?

Fenyő: Ja. Dumálok vele. Azt mondja, ha kész az új program, bedobja magát.

Szikora: (*lelkesen*) Na, mit szólsz hozzá? Ebből még egy jó cucc is kijöhet. Van kedved beszállni?

Novai: (*tétován*) Nézd... Ha tényleg megvan még a kapcsolat... Attól függ... (*Fenyőhöz*) Most hol tartotok?

Szerintem, mi szót fogunk érteni egymással

Fenyő: Tervezzük az új show-t. Biztat, hogy csináljuk, és ha kész, mutassuk meg. Ha tetszik neki, akkor beindul vele. Azt mondja, a lehetőség adott. A nevünk ismert. Nyugat-Berlinben jól cseng a Hungária.

Kékes: Naná. Árja. *(röhögnek)*

Novai: Tényleg jól cseng. Jól is szólt.

Szikora: Téged mindenki jó basszgitárosnak tart. Jó zenésznek. Kellenél nekünk. *(zrikálódva)* Ha szót értesz a Fenyővel... Na? Benne vagy?

Novai: Ha azon múlik... *(Fenyőhöz viccesen)* Hallom, nem felejtettél el magyarul. *(tétován)* Szóval most... így első hallásra... úgy tűnik... benne vagyok. *(rágyorsít)* Persze, még meg kell beszélnem a nejemmel.

Fenyő: *(enyhe gúnnyal)* Világos. Az a legfontosabb. Az asszony engedélye nélkül egy lépést se... *(komolyra fordítja)* Jó, csak ne aludj bele. Két tagra még szükségünk van.

Novai: Oké. Persze, nem mindegy, hogy kik lesznek azok.

Fenyő: Épp azért mondom. Őket még meg kell találni. És befűzni.

Novai: Na ja. (*Fenyőhöz*) Szerintem mi szót fogunk érteni egymással. (*mosolyog*) Szó szót követ... Kezdjük el. Aztán majd meglátjuk, meddig jutunk.

Fenyő: Meglátjuk. Ha minden jól megy, fellépünk egy jó párszor. Ha nem, legfeljebb lelépünk. Mit veszthetünk? Csinalok egy repertoárt. Addig megtalálom a két embert, aki még hiányzik a táncból.

Novai: A rock and rollból.

Fenyő: (*sejtetően*) Az egyik szinte kéznél van, de a másikra van is egy ötletem. Adventig őt is beszervezem. Kezdjük el próbálni. Közben megdumálom a fejét. Bízom benne...

Kékes: Helyes. Ember, küzdj és bízva bízáll!

Kinéztem az utcára és megláttam a mozit

ELŐSZÓBA

ELVIS MAGÁHOZ HÚZTA A MIKROFONT

Ablak. Egyszerű, de érdekes szó, ha belegondolsz. Kinézel rajta, látsz egy világot, ami nem látszik, ha benézel rajta. Azt is mondják, kitárul a világ. Közhely, de igaz, mint minden ilyen. Tényleg kinyílik, szélesebb lesz a látvány, és elmerülhetsz abban, ami a látképből a legjobban megragad. Az ablak végtelen jóteknő. Megadja neked, hogy gyönyörködhesz, és kiválaszthatsz azt, ami igazán érdekel, ami elcsábítja a fantáziádat, és izgalomba hoz. Pláne, ha nem akárhogy...

Márpedig ez nem egy akármilyen ablak volt.

1956. december, New York City. Két napja voltam az Álmodók Városában, amikor meglegyintett az örület. Az unokanővérem kézen fogott, és csak annyit mondott, gyere, most elviszlek és megmutatom neked Amerika legújabb szeszélyét. A Paramount movie akkor már lassan egy hónapja játszotta a filmet, aminek legalábbis a körülményeit „mindenkinek látni kell”. A premier hónap minden egyes napján a ceremónia ugyanaz volt, amolyan „franchise” módra. Legalábbis manapság így hívnák. Tehát, ahogy Julcsi sejtelmesen kacsinva mondta, épp időben érkeztek, még semmiről sem maradtál le. Többet nem volt hajlandó elárulni.

– Majd meglátod – mondta, azzal kézen fogott, és vitt. Valahova...

Julie-nak volt egy barátnője, aki szemben lakott az említett mozival. Oda cipelt el magával engem, már csak, ha másért nem, hát azért, mert a gondjaira voltam bízva. De mondom, nem feltétlen emiatt. Persze, hamar kiderült, hogy ennek a bizonyos barátnőjének a lakására megyünk. Mikor beléptünk, már vagy tizenöt teeny bopper tolongott az ablaknál. Csupa nylon-

szoknyás angyal. Egyik szebb, mint a másik. Egymást taszigálták, hogy minél jobb helyet foglaljanak el a hideget lehelő, tárva nyitott kukucskánál, ezáltal jobban láthassák, ami a szemközti járdánál történik. Micsoda combi-nénik! A szemem nem tudtam levenni róluk. Hát még, amiket elképzelttem. Arról ne is beszéljünk... Amúgy azt sem tudtam, hol vagyok, és főleg nem, hogy mi az örült felhajtás oka. Csak annyit éreztem, hogy ezt a sok kis dugi-hugit mind szeretném megcirógatni.

Lehet, hogy „elemiskaként” egy cukrászdában az igazi nyálkságot, a valódi krémes tortát mindenki falta volna. Lehet, hogy egy aranyos kislegény ott egy igazi meseországban érezte volna magát. De bevallom, én már kilencévesen különc voltam. Kis nagylegény. Az én mennyországomban egész más menü szerepelt. Ott másfajta puha finomságokról volt szó. És én azokról ábrándoztam...

Anyám mindig mondta, kicsit élénk a fantáziája a gyerekeknek. Talán nem értette, talán nem is akarta érteni, de hiába. Ez lettem, az ő gyerekük, ezt valahonnan hoztam. Honnan? Nem lett kibeszélve. Miért reméli minden szülő, hogy a gyereke majd különb lesz nála? De mitől lenne? Egyáltalán mit jelent az, hogy különb? Talán szégyellik felismerni, hogy az ő érzelmeik, vágyaik ugyanezek voltak, csak ők elnyomták valami nem létező illendőségből? Aztán hopp, ez a komisz kölyök meg szabadon kitárja a lelkét, kiadja a szenvedélyeit. De miért is meglepő ez nekik? Hisz ez genetika, ezek mind az ő személyiségükből következnek. Anyuéból, apuéból. Hasonlítunk a szüleinkre. Külsőleg, de belsőleg is. Belőlük származunk. Ez így van elrendelve. Egy frankó családban ennek örülni kéne. Annak a famíliának, amelyben gúnyosan elhangzik, hogy „na, tessék, nézd meg, ez a te fiad”, már régen rossz. Nemegyszer hallottam ilyet. Ösztönösen röhögtem rajta. Ha nem büszkéek rám, hát nem. Én attól még élvezem.

Ettől valósággal elszabadult a pokol

Na, csak nem kezdek itt filozofálni? Bocs, ebből elég. Vissza a témához.

Szóval, az álmaim valóra válására sajnos még várnom kellett egy kicsit...

Bezzeg az ott szorongó csajok másra vártak. Addigra már vagy harmincan lökdösődtek a windowsnál. Izgalmas volt ez az egész. Kíváncsi lettem. Oda akartam férni a kitért szélvédőkhöz. Esélyem sem volt, hiszen kicsi voltam a nagylányok között, akik tülekedtek, sikítoztak, és láthatóan bepörgették magukat egy „csöppnyire”. Engem is, csak még nem úgy... Nyilván. Hiszen én még nem egészen érthettem a lényegét. Álldogáltam a szoba közepén nagyra nyílt szemekkel, mindenki az ablaknál, szóval jó volt a „belátás”, csak a kilátás nem. Végül az egyik tündér megkönyörült rajtam, fölkapott, az ölébe vett – már jó volt – és odanyomult a párkányhoz velem. Másodszor lettem felkapott. Az elsőről majd odébb... Kinéztem az utcára és megláttam a mozit. Paramount Theater. Előtte a járdán az „Elviszkető” ezerszoknyás Tüll Babát. Azonnal megértettem, ez már a „tüllvilág”.

Tehát Carol gyengéden átkarolt, és odapréselt a kilátóba. Az első sorba. Ráadásul az ölében. Egy ilyen helyért később akár öt dollárt is adtam volna. De most ingyen volt. Kikönyököltem a karzaton. Az utca túloldalán az alétan sikoltozó hecc-harisnyás lányok csuszira vonaglották magukat. Voltak vagy nagyon sokan. Tovább még nem tudtam számolni...

Elvist várták, Amerika Hangját, az ő első filmjének nyilvános bemutatóját. Néhány héttel korábban, valahol Tennesseeben már volt egy sajtóbemutató, ahol lepróbálták az itteni eseményeket. Az volt a zárt, ez a mostani New York-i meg a start. Elvis Presley, Debra Paget, Richard Egan, igen, mind ott ültek a csillagpáholyban. A környéket lezárta a rendőrség. A „meseautóknak” háztömböket kellett kerülniük. Blokád alatt a sugárút.

Ilyet még nem láttam. Amit éreztem, felfoghatatlan. Pár hete még a késő őszi szürkéségben kapkodott levegőért Budapest, most pedig a City That Never Sleeps... És tényleg. Nem volt álmos...

Elvis mozi elé felhúzott, többszörös életnagyságú kasírozott fotóját fehér lepedő takarta. Addigra már a fékevesztett tini-babák a többszörösére duzzadtak. És végre, nagysokára legördült a lepel. Ott állt Elvis a gitárral, és a csípőjével. Egy amerikai „Reisz Manfréd...” Elemi erővel tört fel az eksztázis. A mozi-ajók kivágódtak, és mint egy megszálló rohamosztag, egymást taposva vették be a kint várakozók a szerelem várát. A jól nevelt lányok kivetkőztek magukból. Imagine that hysterical screaming. Nálunk, fenn a „kilátóban” is sikítottak a csajok az ablakban. Talán még tapsoltak is. A tömegnek. Én csak néztem jobbra-balra. Mi van? De közben az volt az érzésem, hogy már valami dereng...

Ami aznap történt velem, az leírhatatlan. Talán a sűrű élmények hatására, de úgy éreztem, nem vagyok magamnál. Egyfajta lüktetés rázott ki. Az a valami, ami a moziból áradt. Bár az ott történeteket még nem teljesen fogtam fel, azt már sejtettem, hogy az az ablakon túli világ sok mindent meg fog változtatni bennem. Egy életre. Istenem, jól érzem? Carol miatt mindenképpen. Azóta is valahányszor visszagondolok rá, mindig az jut eszembe, hogy Love Me Tender...

Nos, ami azt illeti, ez már maga hatalmas érzelmeket korbácsoló „heartbreaking” volt, de ami ezután következett, az meg egyenesen a révület.

Este, a filmbemutató után volt még egy esemény, amire végképp nem számítottam. Julie, az unokanővérem kézen fogott, és sejtelmesen csak annyit súgott a fülembe:

– Még nincs vége. Most jön az igazi.

A többiek nem hallották, ez mintha a kettőnk titka lett volna, mindenesetre elég izgalmasan hangzott ahhoz, hogy még jobban felcsigázzon. Nemhogy álmos lettem volna, inkább még álmodozóbban éber és kíváncsi. Mi jöhet ezek után? Ez zubogott a fejemben.

Szóval ébresztő. Most jön, ami még nem volt. És ez így is történt. New Yorkban ilyen még tényleg nem volt.

Julcsi (Julie) tehát kézen fogott, kivitt az utcára, lestoppolt egy yellow cabet, és miután beszálltunk, csak annyit mondott a sofőrnek, Madison Square Garden. Egy taxi volt a járgány, aminek a nevét akkor hallottam először, de azonnal megtanultam. Két nap után. Nem semmi.

Iszonyatos forgalom. A hatsávós Seventh Avenue zsúfolásig tele. Minden kocsiban agyba-főbe nyomták a dudát. Szörnyű hangzavar, előzés jobbról-balról, és mégis, semmi karambol. A New York-i éjszaka. A város, amely sohasem alszik. Nem is tudott volna. Ilyet!

Egyszerre csak megálltunk. Mit tudom én, hol. Irdatlan tömeg, még nagyobb, mint a mozi előtt. Agyonnyomott az örület és az izgalom. Tudtam, hogy nem álmodom. Nagyon is ébren vagyok, de hogy erről még álmodni fogok évtizedeken át, abban már ott szinte biztos voltam. Így is lett. Csak úgy mondom... Pedig még nem láttam semmit.

Julcsi el nem engedte volna a kezemet. Rá voltam bízva. Befurakodtunk a világra szóló arénába. Azt a látványt... A sívítózó tüllbabák extázistömege már-már ledöntötte a lelátókat. Hát még a zsöllye. Csak a küzdőteret vagy tízezer túsarok taposta szinte ronggyá. A rombolás veszélye jóformán a küszöbön állt. Pedig még nem történt semmi.

És hát azt az illatkavalkádot... Már szippantani is maga volt az élvezet. Hát még a látvány... Körös-körül csak lányok – na

jó, elvértve fiúk is, de az kit érdekelt – az abroncsszoknyákban, a ruhákban a cickók alatt színes cérnával kihírmzett „I want you, I need you, I love you” felirattal és a kivarrott üzenetek által kifejezett önkívületben. Nyilvánvaló volt, hogy kire várnak. „Csak néztem, mint a movie-ban”, pedig ez már nem a mozi volt. Ez valami más, amit még nem tudtam hova tenni, de már sokat sejtettem. Pedig még el sem kezdődött. Hozzáteszem, a rendezvény zárt körű volt. Képzeljük, ha nyilvános lett volna... Szóval éreztem, „itt óriási rumli lesz”. Lett is.

Az első rész kicsit lanyhább volt. Perry Como, Doris Day és még mások, akiknek a nevét nem is hallottam. Persze a közönség ismerte, de ezen az estén nem voltak annyira érdekesek. Sejtettem, hogy nem miattuk jött a tizenötezer „sikibaba”. Pedig csupa nagy név, csak éppen nem a jó időben, a jó helyen. A jó idő egy kicsit később jött el. Egy jó óra elteltével szünet. De valószínűleg csak azért, hogy az idegeket még jobban felturbózzák.

Viszont azután...

Egy bizonyos idő elteltével a színpad sejtelmes, izgató halvány fénybe borult. Az „alkonyat” leple alatt beosont három alak, gitárral, dobbal és bőgővel a kezében, velük egy időben a másik oldalra négy öltönyös férfi. A tömeg ekkor morajlani kezdett. Ez a moraj azonban már egész más volt, mint az előműsor illedelmes fogadtatása. Számomra ez valami félelmetes földzúdulásszerű remegés volt, valamiféle kitörő robbanás előjelzése. A fiúk egyike kitett középre egy állványt, amire aztán egy reflektor fénye ragyogott az állványon lévő mikrofon köré, mint egy kivetítve annak hatalmas teliholdszerű sziluettjét a csillagos, tintakék háttérfüggönyre. Még mindig nem történt semmi érdemleges, de a mintegy tizenpluszezer tetőtől talpig az ájulás szélén bizsergő tinibébi már kordont nem ismerő, felborogató, elemi erővel tódult a színpad elé. Nem tévedtek.

Egy perc sem telt bele, és megjelent Ő. Balról vonult be azzal az utánozhatatlan lépéskombinációjával, az előzene hangjainak kíséretére, és megállt középen. A sikoltó hangorkán nem akart szünni. Talán még ma is szólna, ha ő nem csitítja le a bugyidobáló, ájulós pin up girlök eszeveszett élvezetét. Julie persze ott volt a tömeg közepén, de a bugyi rajta maradt. Biztos azért, mert nem eresztette el a kezemet. Elvis – hiszen ki ne tudná, hogy ki volt a Nagy Ő – odahúzta magához a mikrofont, egész a testéhez közel, a két lába közé, mintha csak a sok ezer lófarok frizurás csitrit vonta volna be egy „bizonyos” játékba, és halkán belebúgott egy remegő hangot. Ettől valósággal elszabadult a pokol. De a színpadon is a valóságban. Elkezdődött és folyamatosan vagy egy órán át meg sem szűnt az örült csípőnadrág lobogtató, vonaglással kísért vad dobogás ott fenn a dobogón. Amit a tömeg művelt, az leírhatatlan volt. Könnyörgő kezek erdeje nyúlkaft a bálvány felé, mintha csak le akarták volna tépni róla a ruhát. Megjegyzem, azt is akarták, és nem is annyira titkon...

Eközben megállás nélkül dübörgött a zene. Az ének, a gitár, a dob, a bőgő. A lányok bőgő arcáról csak úgy ömlött a smink, miközben vagy tizenezer szirén lélegzetelállító „szirénázása” egyfolytában rengette a hatalmas sportcsarnok falait. Folyt itt minden...

Egymást követték az ismertebbnél ismertebb számok, egyik a másik után, szünet és megállás nélkül. Ez így ment végig a lehengető, szívritmust pörgető „aktus” beteljesüléséig. Ekkor, nagyjából egy óra elteltével, a fények hirtelen kihunytak a színpadon, és Elvis eltűnt. Hogy hogyan, azt nekem nem sikerült megfejtennem. Többé nem jött vissza.

A tömeg egy darabig még alélt őrzéssel követelte őt, de mikor végleg rájött, hogy mára ennyi volt, a következőt majd legközelebb, lassan lehiggadt, beletörődött, és kezdett kifelé

csámborogni a teremből. Hogy kielégültek vagy sem, még nem tudhattam, annyira még nem voltam tapasztalt. Mindenesetre az én érzelmi világom is totálisan felborult aznap. Persze kicsit másképp...

Így, ezekkel a zűrös gondolatokkal a fejemben slattyogtam kifelé én is. Nem egészen magamban. „Magán kézen” voltam. Magán, Julie kezén. Ő közben teljes felelősségének tudatában folyamatosan markolta a tenyeremet...

Ami itt az este történt, azt nehezen tudtam feldolgozni. Amíg kiértünk az utcára, biztos nem, de azután sem. És még egy ideig nyilván nem.

Ez valamiféle istentisztelet lehetett, gondoltam, csak az általam sosem látott formában.

Még épphogy kilencéves voltam. Igaz, már huszonegynek képzeltem magam. Pont, mint Elvis...

Kinn a taxiban aztán félájultan, szégyenlősen azért megkérdeztem Julie-t. Mégis mi volt ez az örület? Ha jól emlékszem, valami ilyesmit válaszolt, sokatmondó mosollyal:

– Baby, that is Rock and Roll.

Hát így kezdődött, ennyit a beavatásról.

Egy jampi szív

Mélyvíz, csak megúszóknak

IDÉZŐJEL I.

Ezt a címet adom a könyvemnek. Hogy miért, azt nem biztos, hogy tudom. Legfeljebb sejtem... Kiderül? Ha figyelmesen, türelemmel végigolvasod és becsukod a fedelét, választ adhatsz rá.

Ha mégsem, ha uncsi, hát sutba vele. Akkor ott a helye...

Tehát.